

**Kristu, ho Kristu, iha Kristu, ami hahi, hana'i nafatin Ita
Boot hamutuk ho Espiritu Santu.**

Povu: *(Hatan ho lia makaas, eh hananu)* **Amen.**

2. Hakneak

Ema nia lalaok ka pojisaun hakneak mak ain tur ruan ne'e hotu halo kleuk no kona iha rai ka hakneak fatin, ain tur lori isin nia todan. Hakneak ne'e simbolisa ka hatudu: a) ema nudar folin laek entriga an ba Na'i be Kbiit Nain, b) arepende no nakfilak an, c) adora ka honra no hanai iha orasaun. Iha misa fiar nain sira hakeak iha:

- a. Reza / hananu Liu tiha Santu,
- b. Simu liu tiha kumuñaun
- c. Wainhira reza mesak

Se labele hakneak karik, hamriik laos tur. Baibain ita hakneak atu harohan. Ema hotu tenke hakneak iha misa laran momentu konsagrasaun nian, momentu ita husu diskulpa, perdaun ka promesa no harohan ba Na'i. Nailulik insensu ba Kristu nia Isin, iha adorasau, ema hotu hakneak.

Iha ema nia lalaok baibain nian dala ruma, hadook oituan husi hakneak wainhira harohan no adora Na'i. Nune'e keta haneak mos hanesa genuflek, halo tamba ema hotu halo, la iha hanoin ka konsente kona ba orasaun, la halo ho fuan no laran, no ho fiar, ne'e hakneak ne'e la iha nia signifiadu. Lliturjia ka orasaun be hadook husi hakneak sei halo fraku liturjia ka orasaun ne'e rasik.

XIV

Liturjia Eukaristia

Objetivu

Pre-adolexente sira konxiente kona ba liturjia Eukaristia laos komemorasaun ida maibe realidade ida

Pre-adolexente sira komprende liturjia Eukaristia ne'e, Jezús rasik mak harii

Pre-adolexente sira hadomi Jezús hodi fo an serbi nia maluk sira hanesan Jezús

Prosesu

Orasaun: Hodi Padre, hodi Filho,

Objetu: Usa ships/ rebusadu; hiit no dehan ne'e ships/ rebusadu, ita sei fahe ba malu no han hamutuk. Hafoin pasa falun ne'e atu ema ida -ida bele foti ida, no han.

Sagrada Skritura: Mt 26: 26-29

Eukaristia ba dala uluk

²⁶Wainhira sira han dau-daun, Jesus kaer paun, haraik bensa, silu hodi fahe ba nia eskolante sira dehan: "Simu no han ba: ne'e Ha'u nia isin."

²⁷No Nia kaer kalis, fo tiha agradese, fo ba sira dehan: "Imi hotu, hemu ba: ²⁸ne'e Ha'u nia ran moruk foun nian nakfakar ba ema barak atu kasu sala. ²⁹Ha'u dehan ba imi: Ha'u sei la hemu tan fuan uvas ne'e to'o loron nebe Ha'u sei hemu fali nia hamutuk ho imi iha Ha'u Aman nia reinu."

Imi hanoin saida, wainhira imi haree ha'u hiit sa'e (*ships/ rebusadu;*) nia falun ohin. Imi senti saida wainhira ita hamlaha ita haree ai-han? Imi hanoin eh senti oinsa wainhira Jezús dehan, "Simu no han ba: ne'e Ha'u nia isin."... "Imi hotu, hemu ba: ne'e Ha'u nia ran moruk foun nian nakfakar ba ema barak atu kasu sala? Los duni ita nia sentimentu uluk nian mak, ita hakfodak, nu'udar ema oinsa bele han ema ida nia isin. Maibe se ita hanoin didiak karik, Nia mak Maromak Oan, no Maksoin halo ida ne'e atu kasu sala. Jezús nia hahalok no liafuan ida ne'e Kreda hanaran harii Eukaristia.

Iha ita nia katekese ohin, ita sei koalia kona ba **Liturjia Eukaristia**. Liturgia Eukaristia mak Kreda hakerek nia regulamentu oinsa ita atu halo hodi hanoin Jezús iha momentu ne'ebá nian, tempo maka lahanesan maibe lalaok hanesan deit, nune'e ho fiar ita deklara Jezús nia presenja

iha ita leet wainhira ita halo selebrasaun Misa. Hanesan iha introdusaun geral misal romano dehan; Iha han ba dala ikus nian, Jezús harii Sakrifisiu Paskua nian no han hamutuk, iha ne'ebé Sakrifisiu ne'e kontinua halao iha Kreda wainhira amululik, representa Na'i Jezús Kristu, halo buat ne'ebé Na'i rasik mak halo no hatoo ba nia disiplu sira atu halao hodi hanoin nia. (VAT II Konsiliu Ekumenenikal, konstitusaun Sagrada Liturgia *Sacrosanctum Concilium*, no. 47).

Kristu foti paun no kálise no fo agradese; nia fahe paun no fo ba nia disiplu sira, dehan “foti han no hemu: ne'e mak ha'u nia isin; ida ne'e mak kálise ha'u nia ran nian. Halo ida ne'e hodi hanoin ha'u”. Nune'e, Kreda tau iha orden selebrasaun liturgia Eukaristia nian iha parte ida-ida tuir Kristu nia liafuan no lalaok ne'e:

1. Preparasaun oferta nian, paun no tua ho bee lori ba altar, sasan sira ne'e hanesan ida be uluk Jezús kaer iha nia liman.
2. Iha orasaun Eukaristika, agradese ne'e hasa'e ba Maromak ba obra salvasaun tomak, no oferta sira sai fali Jezús nia futar isin no ran.
3. Liu husi fahe no simu komunga, fiar nain sira maski sira barak, simu husi paun ida Na'i nia isin no husi kálise ida Na'i nia ran, hanesan Apostolu sira simu husi Kristu nia liman rasik.

Misa iha parte ne'e, buat tolu mak ita sei halo, hanesan iha leten ne'e; ofertorio, Eukaristika no komunga. Buat tolu ne'e ita sei haklean ida-ida iha domingu mak mai. Misa ne'e nia tutun ka pontu aas liu mak iha parte ida ne'e, basa iha ne'e mak, halulik no fahe ba malu eh han hamutuk.

Ita be hanaran an sarani fiar iha Jezús Kristu la too dehan ha'u sarani, ha'u ba Misa iha domingu, maibe halo hanesan Ita Na'i no Makasoin halo; fo an tulun ema seluk ka fo an ba ema seluk nia diak. Liu husi, ita nia sasin konversaun/ konverte no halo penitensia. Exemplu. Ha'u ba eskola nafatin sa'e taxi, ka motor. Loron ida ha'u hapara hahalok ne'e, lao deit, sai sedu oituan atu la too tarde iha eskola, nune'e osan ba transporte ne'e, ha'u usa sosa buat seluk eh tulun ha'u nia kolega be kiak. Exemplu seluk, ha'u ba eskola, nafatin han no hemu iha eskola, tamba ha'u moe han mesak, ha'u nafatin selu ba ha'u nia kolega nain rua ka tolu. Rona tiha katekese ne'e ha'u troka ha'u nia hanoin hodi la han no hemu iha eskola, maibe molok ba eskola han ona iha uma, no eskola sai fila mai han iha uma. Nune'e osan ne'e ha'u usa hodi, tulun mama no papa la serbisu makaas/ todan atu sira la bele ferik no katuas lalais.

wainhira nailulik hiit sa'e, ostia no kálise. Se insensu karik akolitu insensu ostia no kálise wainhira hiit sa'e ka hatudu pa povu.

Liu tiha konsagrasaun amululik dehan, *Misteriu fiar nian*, (Mai ita haklaken misterio fiar nian), povu hatan hodi hananu ka reza tuir formula ne'ebé iha ona. Too iha Orasaun Eukaristika nia rohan, amululik foti patena ho ostia no kálise hiit sa'e hodi reza ka hananu doxology (hahi); **hodi Kristu, ho Kristu, iha Kristu** (liu husi Nia). Amululik remata ona povu hatan Amen. Amulik tau patena no kálise iha corporal leten.

Misa iha parte ne'e nia formula hanesan tuir mai ne'e;

Amlulik: Maromak hela ho imi.

Povu: **Nia iha ami leet.**

Amlulik: Foti neon ba Maromak.

Povu: **Ami neon iha Maromak.**

Amlulik: Fo agradese ba Na'i Maromak.

Povu: **Ne'e ami knaar, ami maksoin.**

ORASAUN EUKARISTIKA

Amlulik: Na'i, Aman Santu,

Povu: **Santu, santu, santu, Na'i Maromak kbiit Na'in; lalehan ho rai haklaken Ita Boot nia gloria. Hosana leten aas ba. Diak tebes Ida be mai hodi Na'i nia naran. Hosana leten aas ba.**

Amlulik: Na'i, Ita santu tebes duni:

SIMU BA, HOT-HOTU HAN. NE'E HA'U NIA ISIN, SARAN BA MATE TAN IMI

Nune'e mos, han hotu tiha, Nia foti kalis, fo agradese, fo ba Nia eskolante sira dehan:

SIMU BA. HOT-HOTU HEMU: NE'E KALIS HA'U RAN NIAN, RAN ALIANSA FOUN NO ROHAN LAEK, TAN IMI, TAN EMA TOMAK SEI NAKFAKAR ATU KASU SALA. HALO IDA NE'E HODI HANOIN HA'U.

Amlulik: **Misteriu fiar nian.**

Povu: *(Hamriik no haklaken ho laran)*

Na'i, ami fo hatene Ita nia mate ami haklaken Ita moris hias. Na'i Jesus, hiit An mai.

Amlulik: Na'i, oras ne'e, ami hanoin Ita Oan nia mate no moris hias., Ita nia Oan. **Aman Maromak bele halo hot-hotu, hodi**

misteriu Ninia nanis. Nakfilak paun no tua ba Jesus nia isin ne'e laos nailulik mak halo maibe ida ne'e Kristu halo nanis ona, nailulik hola nia fatin halo hanesan Kristu halo.

Nune'e Misa ne'e nia pontu aas liu maka, iha misterio be nakfila hostia no tua ba Kristu nia isin no ran. Hanesan tuir mai ne'e; Oras ne'e centru no pontu aas liu ba selebrasaun ne'e tomak hahu; hanaran orasaun Eukaristika, ne'e mak, orasaun ba agrademento no halo santo/ halulik. Nalulik konvida povu atu hasa'e sira fuan ba Na'i iha orasaun no agradeseamento; nia tau hamutuk assembleia tomak ho nia an iha orasaun be nia hasa'e iha comunidade nia naran ba Aman Maromak hodi Jezús Kristu iha Espírito Santu. Nune'e, orasaun ne'e hasa'e atu assembleia tomak/ fiar nain sira tau sira nia an rasik iha Kristu hodi konfesa buat kmanek sira be Maromak halo no hodi hasae Sakrifisio. Orasaun eukaristika husu mai ita atu hotu-hotu rona orasaun ne'e ho reverénsia no silensio.

Hafoin Nailulik hahu ho orasaun Eukaristika. Tuir buat be hakerek ona, nailulik hili orasaun Eukaristika ida husi hirak be iha livru Misal Romano ka aprova ona husi Santa Se. Orasaun Eukaristika obrigatorio, hanesan ne'e hori nanis mai, nailulik deit mak bele reza ida ne'e ho laran tomak no hodi ninia ordenasaun. Iha povu, nia parte, tenke tau sira nia an hamutuk ho nailulik iha fiar no iha nonook, iha sira nia parte hatudu iha orasaun Eukaristika mak: ho naran, hatan iha Diálogu Perfasiu nian, *Santu*, hatan depois de konsagrasaun, hatan ho Amen depois de hahi (doxology), ka ho hatan seluk be aprova husi Bisspu sira no Santa se. Se diak liu amululik sira hananu parte orasaun Eukaristika nian iha ne'ebé nota sira ne'e aprova.

Wainhira hahu Orasaun Eukaristika, nailulik hiit liman hodi hananu ka dehan; *Maromak hela ho imi*. Povu hatan, *hela mos ho ita*. Nune'e nia kontinua, *foti neoan ba Maroma*), nia hiit sa'e nia liman. Povu hatan, *Habemus ad Dominum (ami hasa'e ba Maromak)*. Hafoin amululik, lolo liman, hatutan tan, *Mai ita agradese Na'i, ita nia Maromak*, povu hatan, *ne'e ami knaar atu hahi no agradese ba Nia*. Tuir mai, nailulik, hiit sa'e liman, kontinua ho Preface. Iha nia konklusaun, nia tau liman hamutuk no, ho ema hotu ne'ebé prezente, hananu ka reza *Santu*.

Momentu ne'e sarani sira hotu hakneak.

Molok konsagrasaun, iha momentu ida, akolitu dere sinu nu'udar sinal ba fiar nain sira. Tuir kostume iha local nian, akolitu dere sinu

XV

Prepara oferta

Objetivu

Pre-adolexente sira konxiente katak molok simu ofertas be lori ba altar uluk nanain prepara altar.

Pre-adolexente sira komprende liturjia Eukaristia ne'e hahu husi ofertorio

Pre-adolexente sira hadomi Kreda no kiak sira hodi fo esmola

Prosesu

Orasaun: Hodi Padre, hodi Filho,

Objetu: Purifikador, korporal, Misal, patene, siborium, pall, kruet no kálise (se labele karik lori, hatudu nia nia imagem)

Sagrada Eskritura: Lc 21: 1-4

Feto faluk nia esmola

¹Foti tiha matan, Nia hare ema riku sira tau esmola iha osan fatin templu nian. ²Nia hare mos feto faluk kiak ida nebe tau nia esmola osan kiik rua. ³Nia dehan: “Tebes, Ha’u dehan ba imi katak feto faluk kiak ne’e tau osan folin liu sira seluk hotu, ⁴basa housi buat nebe resin, sira fo buat karan, maibe ema kiak ne’e saran buat hotu nebe nia iha atu moris.”

Ohin ita hare, sasan sira be usa iha Misa. se buat hirak ne’e ida la iha Misa ne’e la bele halo. Imi senti saida wainhira imi hare ema fo ezmola, no wainhira imi fó, fó oinsa, buat be resin ka buat be imi presiza atu uza.

Se ita rona Jezús nia komentario kona ba ezmola ne’e Nia hahi feto faluk, tamba feto faluk fó buat ne’ebé nia atu hodi moris. Laos hanesan riku sira, buat be resin.

Ita nia tema ohin nian koalia kona ba oferta. Se ita husu oferta mak saida, iha disionario tetun nian dehan oferta ne’e Hahalok oferese nian. Buat ruma ne’ebé ita oferese ka fó. Ez. Oferta ne’ebé di.ak la presiza

karu, maibé importante liu mak fô ho laran tomak. Nune'e liafuan oferta ne'e katak fô ka hasa'e buat be ita iha ho fuan no laran tomak.

Iha misa laran momentu ofertorio nian, sei pasa bornál ka buat seluk ruma atu ema tau nia ezmola, no sei lori ba altar hamutuk ho objetu be foin ita hare ne'e. Ita nia oferta ka buat be ita tau ba ezmola ne'e, tau hamutuk ho óstia no tua, hasa'e ba Maromak hodi nakfilak ba Kristo nia Futar Isin no Ran, sai ai-han ba isin no klamar. Hanesan introdusaun geral liturgia nian dehan: hahu iha Liturgia Eukaristia nian mak oferta bele lori ba altar, sei nakfilak ba Kristu nia Isin no Ran.

Dahuluk, Altar, Na'i nia meza, ida ne'ebé sei sai sentru ba Liturgia Eukaristia, tomak, prepara hodi nahe corporal iha leten, purifikador, Misal, no kálise (se lae kális prepara iha meza kredensia).

Oferta sira lori ba oin. Ida ne'e soin duni sarani sira mak lori/ hasa'e hamutuk paun no tua. Buat hirak ne'e Padre ka diákonu simu iha fatin apropiadu hafoin lori ba altar. Maski sarani sira laos ida-idak lori sira nia oferta ba altar, oferta be hasa'e ka lori ba altar iha liturgia ne'e hanesan nafatin uluk be Jezús halo, lori oferta ba altar matein kbiit no signika kbiit espiritual nian. Laos ha'u mak ba, maibe iha laran ha'u lao hamutuk hasa'e ha'u nia hahalok diak sira ba Maromak hamutuk ho Jezús nia Sakrifisiu ne'e.

Bele mos osan no sasan sira seluk ba kiak sira no Kreda, sarani sira mak lori ka koleta iha kreda (osan be be tau iha bornál), tenki simu iha altar oin. Buat hirak ne'e tau iha fatin ida haketak husi meza eukaristia (Altar). Tau iha altar nia oin ka okos maibe labele iha altar leten hamutuk ho objetu sira be foin ita hare ne'e eh paun no tua be atu nakfilak ba Kriato nia Isin no /Ran ne'e.

Prosisaun be lori oferta sira ne'e akompañá ho knananuk ofertorio nian, hananu too oferta sira ne'e tau ona iha Altar. Norma no maneira hananu nian hanesan mos entrada nian. Hananu hodi akompañá nafatin ritu, iha ofertorio, maski la iha prosisaun ho oferta sira, knananuk ofertorio nian, hananu nafatin, hodi akompañá nailulik iha altar/ prepara ritu ne'e.

Nailulik tau paun no tua tau iha Alltar tempu hanesan akompañá ho formula. Nailulik insensu oferta sira be tau iha Altar hafoin insensu kruz no altar, nune'e hatudu katak Kreda nia oferta no harohan sa'e hanesan insensu too iha Maromak. Tuir mai, nailulik, tamba nia knaar santu, hafoin povu, ho rajaun sira nia dignidade sarani nian, diákonu ka ministru seluk bele insensu sira.

Sagrada eskritura Lc 22: 14-23

Jesus nia hanhemu dala ikus

¹⁴Wainhira oras to'o ona, Nia tur atu han no apostolu sira hamutuk ho Nia. ¹⁵Nia dehan: "Ho laran manas, Ha'u hakarak teb-tebes han Paskua ne'e hamutuk ho imi molok Ha'u terus. ¹⁶Basa Ha'u dehan ba imi: Ha'u sei la han tan nia to'o nia sei sai los iha Maromak nia reinu." ¹⁷Kaer tiha kalis, Nia fo agradese dehan: "Imi simu ba, hodi fahe ba malu; ¹⁸tebes Ha'u dehan ba imi: Ha'u sei la hemu tan tua uvas fuan nian to'o Maromak nia reinu sei to'o mai."

¹⁹Hafoin, kaer tiha paun hodi fo agradese, Nia silu hodi fahe ba sira dehan: "Ne'e Ha'u nia isin saran tamba imi; halo ida ne'e hodi hanoin Ha'u." ²⁰Nune'e mos, han hotu tiha, Nia halo hanesan ho kalis dehan: "Ne'e kalis moruk foun nian iha Ha'u nia ran nakfakar tamba imi. ²¹Liman ema nian nebe atu saran Ha'u ba mate hamutuk ho Ha'u iha meja leten. ²²Oan Mane sei ba ona duni, tuir buat nebe hakotu tiha ona; maibe susar ba ema nebe saran Nia!" ²³Sira hahu husu ba malu ida nebe mak sei halo buat ne'e.

Imi hanoin saida wainhira ha'u hatudu livru tolu ne'e ba imi? Los duni se la ho Biblia ita la hatene no koñese Maromak, nune'e mos la ho Lectionario ita labele reza misa no la iha Misal ita la bele lee leitura sira? Nune'e livru ida-idak mak importante tuir ita nia presiza, atu hakbesik an ba Maromak.

Se ita rona didiak karik iha Sagrada Eskritura wainhira fo bensa ba paun no tua hodi fo ba nia Apostolus sira, Nia dehan: **"halo ida ne'e hodi hanoin Ha'u."** Tan ne'e ne'e mak, oras ne'e ita halo tuir buat be Jezús halo hodi hanoin katak Nia mak halo, nailulik hola nia fatin deit, maibe

loke liman harohan hasa'e buat karan nian povu hatan Amen.

Ita harohan no husu ba Na'i, no amululik iha Kristu nia fatin hasa'e ba Maromak ita nia hamulak sira be foin ita dehan sai. Hanesan ne'e mak ita nia Misa iha momentu offertorio nian, nune'e keta lakon momentu ida hanesan ne'e, tamba iha harohan nu'udar komunidadade husu ba Na'i atu simu ita nia sakrifisiu no harohan be ita hatoo ka hasa'e ba Maromak. Iha ita nia moris dala barak ita dehan "Maromak hatene, eh Maromak hare, nsst momnetu ofertorio iha Misa ita la hasa'e oinsa mak Maromak bele fo grasa ka rekompensa ita nia kolen ka sakrifisiu ne'e eh ita nia hakaas an ka harohan ne'e.

Ema seluk mak lori ofertas ba altar maibe ha'u mos ba ho spiritual, katak iha ha'u nia hanoin, ha'u mos ba, ka hasa'e ha'u nia sakrifisiu eh haka'as an sira ne'e. Nune'e wainhira amululik hiit sa'e paun no tua ne'e ha'u hanoin ha'u nia hakaas an no sakrifiu no husu buat be ha'u prezisa ba ha'u nia moris. Hanesan ne'e mak misa iha parte offertorio ne'e importante mai ita.

XVII

Orasaun Ekaristia

Objetivu

Foinsa'e sira konxiente kona ba orasaun ne'e nia importansia

Foinsa'e sira komprende momentu ne'e centru no pontu aas liu ba selebrasaun ne'e tomak

Foinsa'e sira fo atensaun tomak no ho fuan no laran rona no hatan orasaun ne'e

Prosesu

Orasaun: Hodi Padre, hodi Filho,

Objetu: Biblia, Misal, Lectionsrio.

Nailulik fase nia liman iha alar nia sorin, ida ne'e ritu ida be hatudu ninia hakarak rasik ba purifikasaun be klean.

Esmola ka fô buat be ita iha, kiik eh boot, Maromak la hare nia kiik ka boot ne'e, koor azul eh mutin, Maromak hare deit se mak fô, no nia kualidade be fô ne'e, tamba resin ona la hatene atu fo ba sé ka uza, nune'e ita tau tiha ba ezmola, ezmola ida ne'e sei lahetan grasa. Nune'e wainhira fô ezmola labele fô buat be resin ona, maibe fô buat be uluk nian, importante nian, espesial ba Maromak.

Maromak la hare, ó fô saida no hira?, Maromak hare ó fo oinsa? Ninia resin ka buat be presiza atu usa mak ó ba tiha ba ne'e.

Loron ida, estudante universitario sira ba misa. Nia mai hela dook husi nia familia, no ba misa uma kreda mos dook tenki sa'e kareta. Nia iha deit \$ 5.00. Nia ai-han iha maibe orsida fila nia tenki sa'e kareta, transporte ne'e pelo menus nia tenki selu ho \$ 3.00. Osan ne'e tahan, nune'e nia tau tiha osan ne'e iha bornál, nia foti fali husi \$ 3.00.

Orasaun hasa'e buat karan

Wainhira ofertas sira tau ona iha altar leten no ritu remata ona, konvida atu harohan ho nailulik no orasaun oblatas mak hakotu preparasaun ba ofertoriu no prepara fali ba rasaun Ekaristika.

Povu, tau sira nia an hamutuk ho harohan be hasa'e ho fuan no laran tomak ne'e, halo orasaun ne'e nu'udar sira nian rasik hodi hatan Amen.

Iha misa parte ofertorio too iha orasaun hasa'e buat karan nian (Oração sobre as oblatas), maka hakotu momentu ofertorio nian, no iha orasaun ne'e nia konkluziun dehan; husi Kristu Ami Na'in, katak ita hasa'e buat hirak ne'e ba Maromak maibe liu husi Jezús Kristu basa Jezús Kristu mak dalan ba Maromak.

XVI

Simu Ofertorio

Objetivu

Pre-adolexente sira konxiente kona ba importasia simu ofertorio

Pre-adolexente sira komprende simu ofertorio iha Altar

Pre-adolexente sira ho fuan no laran rona no hatan orasaun iha parte ida ne'e nian

Prosesu

Orasaun: Hodi Padre, hodi Flho,

Objetu: Purifikador, korporal, Misal, patene, siborium, pall, kruet no kálise (se la bele karik lori, hatudu nia nia imagem)

Semana uluk ita hare, objeto ida ne'e, no ohin mos ita hare buat hanesan deit. Karik imi balun baruk ka kole hare buat hanesan, maibe, ida ne'e diak mai ita atu komprende liu tan. Sasan hirak ne'e, mak ita hanaran sagradu/ lulik. Dala barak eh dala ruma iha misa ita hamriik dook deit, la hare hetan altar, sa tan sasan sira ne'e. Nune'e ohin ita bele hare besik liu tan, nune'e iha misa laran karik ita la hetan fatin atu hamriik besik karik ita bele imajina, wainhira amululik harohan orasaun sira ne'e ka iha momentu nonok nia laran.

Sagrada Eskritura: Jo 19: 31- 37

Soldadu ida sona borus Jesus nia sorin

³¹Tamba loron neba loron hadia an nian, atu ema mate sira nia isin la bele hela iha krus iha loron Sabadu, tan Sabadu ne'e loron boot ida, Judeu sira husu Pilatos atu hatohar tiha sira nia ain, hodi hasai sira housi krus. ³²Ne'e duni, soldadu sira mai baku tohar tiha ema uluk nia ain, hafoin ida seluk nian, sira nebe sira hedi iha krus hamutuk ho Jesus. ³³To'o tiha Jesus, tan hare Nia mate tiha ona, sira la hatohar nia ain; ³⁴maibe soldadu ida sona borus nia sorin ho diman no be kahur ho ran suli sai. ³⁵Ema nebe hare buat ne'e, nia rasik mak fo sasin; nia lia sasin los tebes; nia hatene katak nia koalia los atu imi mos bele fiar. ³⁶Buat sira ne'e mosu duni atu tuir eskritura: "Nia ruin ida mos ema sei la hatohar." ³⁷Eskritura seluk tan dehan: "Sira sei fihir ema nebe sira sona borus."

Iha semana uluk, ita koalia kona ba fo esmola, lori ba Altar. Ohin ita sei koalia kona ba simu iha Altar. Ofertas sira ne'e, simu ona iha Altar; Nailulik foti paun iha patene. Hiit sa'e ho liman rua, hodi harohan iha laran *Benedictus es, Domine* "Rahun diak ba ita, Na'i". Nia tau paun ho patene iha corporal leten.

Liu tiha ida ne'e, akólito/ ministru lori kruet, amululik hamriik iha altar nia sorin fui tua no bee oituan iha kálise laran, *harohan ho nonok Per huius aquae* "husi Misterio ho bee ida ne'e". Nailulik fila ba iha altar nia klan, foti kális ho liman rua, hiit sa'e oituan harohan ho nonok

Benedictus es, Domine "Rahun diak ba Ita Na'i". Hafoin nia tau fali kálise iha corporal leten no taka didiak ho palla.

Se la hananu knananuk ba ofertório karik, momentu hiit sa'e paun no kálise ne'e nailulik bele harohan ho lian makaas, atu povu bele hatan **Kmanek wain nafatin ba Maromak**. Formula hanesan tuir mai ne'e:

Amlulik: Na'i, hot-hotu nia Maromak, kmanek wain ba Ita Boot tamba paun ami simu hosi Ita Boot laran luak, mai hosi rai, mai hosi ema kolen, ohin ami hasa'e ba Ita Boot, atu nakfila mai ami paun moris nian.

Povu: **Kmanek wain nafatin ba Maromak.**

Amlulik: Na'i, hot-hotu nia Maromak, kmanek wain ba Ita Boot tamba tua ami simu hosi Ita Boot nia laran luak, mai hosi uvas, mai hosi ema kolen, ohin ami hasa'e ba Ita Boot, atu nakfila mai ami tua maksoin.

Povu: **Kmanek wain nafatin ba Maromak.**

Amlulik: Maun alin sira, ita sei harohan atu Maromak bele hot-hotu simu ita nia sakrifisiu.

Povu: Na'i simu ita nia sakrifisiu ne'e, atu hahi Nia naran, atu hetan diak mai ita no ba Santa Kreda tomak.

Amlulik: (*Hamulak atu hasa'e buat karan nian*) ... Ami harohan ne'e, hodi Na'i Jesus Kristu nia naran, hamutuk ho Espiritu Santu.

Povu: **Amen.**

Tau tiha kálise iha altar leten, amululik hakneak/ hakruuk no harohan ho nonok: *In spiritu humilitatis* Na'i Maromak, ami husu Ita atu simu ami. (Na'i, simu ami be haraik an no hakkrabit sala; Na'i Maromak, hakmatek ami nia sakrifisiu ne'e iha Ita boot futar oin).

Se uza insensu karik, padre tau iha turiblu laran, fo bensa maibe la dehan buat ida, halo insensu ba oferta, Kruz no Altar. Ministru/ ida be lori turiblu hein iha Altar sorin atu sinsensu nailulik no povu

Reza liu tiha orasaun Na'i Maromak, ami husu Ita atu simu ami ka insensu, amululik fase liman iha Altar nia sorin, akólito fakar bee, amululik harohan iha laran "Na'i, fase mos tiha hau husi ha'u nia aat, kasu ha'u salan

Hafoin fila ba hamriik iha Altar ninia sentru, amululik hateke ba povu, taka liman, konvida povu atu harohan, hodi dehan; maun alin sira, ita sei harohan, atu Maromak bele halo hotu-hotu, simu ita nia sakrifisiu. Povu hamriik no hatan; Na'i simu ita nia sakrifisiu ne'e, atu hahii Ita naran, atu hetan diak mai ita no ba Santa Kreda tomak. Hafoin nailulik